

Врз основа на член 195, став 1 од Законот за водите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 87/2008, 6/2009, 161/2009, 83/2010, 51/2011, 44/2012, 23/2013, 163/2013, 180/2014, 146/2015, 52/2016 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 151/21), министерот за животна средина и просторно планирање, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ПОТРЕБНИТЕ МЕРКИ ЗА ТЕХНИЧКО НАБЉУДУВАЊЕ НА БРАНИТЕ И ПРИДРУЖНИТЕ ОБЈЕКТИ И АКУМУЛАЦИИ

Член 1

Со овој правилник се утврдуваат потребните мерки за техничко набљудување на браните и придружните објекти и акумулации кои се над населени места, сообраќајници или други стопански објекти или други добра од општ интерес кои се под посебна контрола и се од значење за одбраната (во натамошниот текст: брани под посебна контрола) и за браните кои не се под посебна контрола (во натамошниот текст: останати брани).

Член 2

Техничкото набљудување на браните под посебна контрола и на останатите брани, се врши преку контролни набљудувања, со цел да се обезбедат доволен број на информации за однесувањето на браната со придружните објекти и акумулациониот простор во текот на градењето, при првото полнење и празнење на акумулацијата и во текот на користењето на овие објекти, врз основа современи стандарди на кои може да се оцени нивната состојба од аспект на статичка стабилност, сигурност, опасност од големи води и земјотреси, процена на ризик и функционалност.

Член 3

Техничкото набљудување на браните под посебна контрола, се остварува преку следните контролни набљудувања:

- Визуелни набљудувања и прегледи на видливите површини на браната и непосредната околина, придружните објекти и акумулациониот простор и регистрирање на сите промени на тие површини;
- Визуелни набљудувања на теренот низводно од браната и регистрирање на сите промени на тие површини;
- Геодетско мерење на поместувањата на мерните точки и репери фиксирани по површината на телото на браната, придружните објекти и блискиот околн терен;
- Мерење на поместувањата, деформациите, напрегањата, температурата и отворањето на фугите, со инструменти вградени во телото на браната и темелите, во основата како и во контактот бетон-карпа;
- Мерењето на порните притисоци во телото на браната, во боковите и основата со вградени пиезометри, како и мерење на потисокот на порната вода;
- Мерење на количините и квалитетот на провирните и филтрационите води на собирни-мерни профили и во дренажните системи;
- Регистрирање на метеоролошките и хидрометеоролошките прилики во сливот (ниво на вода во акумулацијата, температурата на воздухот и водата, врнежи, дотекувањето и истекувањето од акумулацијата, ветровите, релативната влажност и др.);
- Мерење и регистрирање на земјотресните поместувања на браната и тлото со вградени сеизмички инструменти;
- Испитување на состојбата на виталните уреди и постројки;
- Испитување на состојбата на доводно-одводните системи (придружните објекти);
- Регистрирање на нивото на водата, дотекувањето и истекувањето од акумулацијата.

Член 4

Техничкото набљудување на останатите брани се врши според висината и тоа: останати брани повисоки и останати брани пониски од 10 метри.

Техничкото набљудување на останатите брани повисоки од 10 метри, се остварува преку следните контролни набљудувања:

- Визуелни набљудувања и прегледи на видливите површини на браната и непосредната околина на браната, придружните објекти и акумулациониот простор и регистрирање на сите промени на тие површини;
- Геодетско мерење на поместувањата на мерните точки и репери фиксирани по површината на телото на браната, придружните објекти и блискиот околн терен;
- Мерење на порните притисоци во телото на браната, во боковите и основата со вградени пиезометри;
- Мерење на количините на провирни и филтрациони води низводно од браната;
- Испитување на состојбата на виталните уреди и постројки;
- Регистрирање на нивото на водата, дотекувањето и истекувањето од акумулацијата.

За останатите брани кои се пониски од 10 метри, техничкото набљудување се врши преку следните контролни набљудувања:

- Визуелни набљудувања и прегледи на видливите површини на браната и непосредната околина на браната, придружните објекти и акумулациониот простор;
- Контрола на состојбата на виталните уреди и постројки.

Член 5

Во Проектот за техничко набљудување на браната со придружните објекти и акумулациониот простор, кој е составен дел на проектната документација за изградба на браната, мора да се содржат потребните мерки за техничко набљудување содржани во членовите 3 и 4 од овој правилник.

Со Проектот за техничко набљудување треба да се дефинираат:

- Методите и постапките за техничкото набљудување;
- Бројот и видот на инструментите и опремата за техничко набљудување;
- Распоредот на мерните места;
- Начин на пратење и интерпретација на резултатите од техничкото набљудување на однесувањето на околниот терен и објектот;
- Начин на обработка на мерењата и прикажување на резултатите од набљудување;
- Програма со обемот и динамиката на мерењето во текот на градењето, при првото полнење и празнење на акумулацијата и во текот на користењето на браната;
- Критериумите за оценка на дозволените промени на мерните големини за време на првото полнење и празнење на акумулацијата и во текот на користењето на браната.

Член 6

Пред да започне првото полнење на акумулацијата односно во текот на изградбата на браните под посебна контрола, треба да се регистрира постојната хидрогеолошка состојба (т.н. нулта состојба) во профилот на преградното место на браната и истата да се прикаже во посебен елаборат.

Член 7

Управувачите на браните под посебна контрола и на останатите брани повисоки од 10,0 м. се должни да ја имаат целокупната документација за браната која се состои од:

- Подлоги систематизирани во Елаборати (геотехнички, хидролошки и сеизмолошки
 - Ревидиран основен проект кој содржи (хидрауличка и конструктивна анализа на придружните објекти, статичка, филтрациона и динамичка анализа на браната, проект за инјекциона завеса, проект за техничко набљудување на браната и Студија за последици од евентуално уривање на браната
 - Проект на изведена состојба на браната (во тек на градба измени во Основниот проект)
 - Одобрение за употреба на објектот
 - Проект на постојна состојба (за постојни објекти за кои не се поседува техничка документација)
 - Годишни Елаборати за анализа и оцена на стабилноста и функционалноста на браните со придружните објекти и акумулациите и за стабилноста на теренот околу браните, придружните објекти и акумулациите.
 - Вонредни Елаборати за оцена на стабилноста на браната со податоци од инцидентни појави со мала веројатност(голема поплава и силен земјотрес)
- Проекти во тек на експлоатација за санација, рехабилитација и надградба на браната со придружни објекти

Член 8

Управувачите на браните под посебна контрола ги евидентираат одредените параметри и појави од мерењата и набљудувањата на браните во посебен дневник. Дневникот на браните под посебна контрола се води според Образецот 1 кој ги содржи следните податоци:

- Објект;
- Управувач;
- Дата;
- I. Мерења извршени со инструменти:
 - Температура на воздухот во ОС;
 - Температура на водата во ОС;
 - Доток на вода (m³/s);
 - Истекување на вода за водоснабдување (m³/s);
 - Истекување на вода за наводнување (m³/s);
 - Истекување на вода за електрична енергија (m³/s);
 - Испуштање низ темелен испуст (m³/s);
 - Преливање на вода преку преливниот орган (m³/s);
 - Количина на процедурни води (l/s);
 - Висина на вода во акумулацијата (м.н.в.);
 - Количина на вода во акумулацијата (10⁶m³);
 - Испарување (mm);
- II. Исклучително големи води, земјотрес и друго:
 - Воочени појави со визуелно набљудување;
- III. Работи извршени за одржување и поправка на браната и придружните објекти:
 - Одговорно лице;

Дневникот е поврзан со тврда корица со формат 210x297 мм, нумериран и заверен. Образецот 1 е составен дел на овој правилник.

Член 9

Дневникот го води одговорното лице за браната со редовна и точна евиденција на мерените податоци.

Дневникот за браните под посебна контрола се води секојдневно. Дневникот се чува во канцеларијата на одговорното лице.

Член 10

Управувачите со браните под посебна контрола и останатите брани над 10 метри, врз основа на податоците од техничкото набљудување согласно со проектот за техничко набљудување, најмалку еднаш годишно изработуваат посебен елаборат за анализа и оцена на стабилноста и функционалноста на браните со придружните објекти и акумулациите и за стабилноста на теренот околу браните, придружните објекти и акумулациите.

Во Елаборатите од став 1 на овој член се прави проценка за регуларно однесување на браната и акумулацијата преку споредба на измерените големини од оскултацијата на браната со пресметаните големини во "Студија за состојба на напрегања и деформации на браната при статички и динамички товари". Доколку се работи за јаловишна брана со таложно езеро и со Проект за технологија на одлагање на јаловината.

Член 11

Управувачите на браните се должни да вршат одржување на браната со придружните објекти и на виталните уреди и постројки (преливни органи, темелни испусти, доводни тунели и цевководи, вклучувајќи ја и хидромеханичката опрема на овие објекти).

Член 12

Темелните испусти на браните, како витални објекти за сигурноста на браната, мораат постојано да се во целосна функционална состојба. Најмалку еднаш годишно, управувачите на браните под посебна контрола, треба да вршат контрола на состојбата на затворачите и за констатираната состојба да се состави записник кој ќе биде доставен до Микнистерството за животна средина и просторно планирање, односно Управата за водостопанство.

Член 13

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Северна Македонија".